

Κυριακή 24 Οκτωβρίου 2021

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΟΜΑΔΑ Α΄

A1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση, τη λέξη Σωστό, αν το περιεχόμενο της πρότασης είναι σωστό, ή τη λέξη Λάθος, αν το περιεχόμενο της πρότασης είναι λανθασμένο:

1. Η διανομή των «εθνικών γαιών» συναντούσε πολλά προβλήματα στην πράξη, αν και αποτελούσε γενική επιθυμία.
2. Στην πρώτη θέση των εισαγωγών βρίσκονταν τα δημητριακά, το σιτάρι ιδιαίτερα, παρότι η εγχώρια παραγωγή ήταν σε θέση να καλύψει τις επισιτιστικές ανάγκες του πληθυσμού.
3. Η Ελλάδα, έστω και στις περιορισμένες διαστάσεις του 19ου αιώνα είχε ικανοποιητική ποικιλία κοιτασμάτων, συνήθως όμως σε μικρές ποσότητες.
4. Το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.) μετονομάστηκε σε Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας (Κ.Κ.Ε.) το 1927.
5. Το σιδηροδρομικό δίκτυο της Ελλάδας ολοκληρώθηκε σε τρεις περίπου δεκαετίες, από το 1880 και μετά.

[Μονάδες 10]

A2. Να αποδώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

- α. αγροτική μεταρρύθμιση β. εθνικά κτήματα

[Μονάδες 10]

A3. Βαλκανικοί πόλεμοι : **α]** η κατάσταση της Ελλάδας στον τομέα της βιομηχανίας μετά τους βαλκανικούς πολέμους [1912-3] **β]** τα οφέλη της χώρας συνολικότερα από την έκβαση τους.

[Μονάδες 15]

A4. Τι γνωρίζετε για την ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας, τη δραστηριότητά της στα πρώτα στάδια λειτουργίας της και το βασικό της πλεονέκτημα;

[Μονάδες 15]

ΟΜΑΔΑ Β΄

B1. Με βάση τα παρακάτω κείμενα και τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε στα εθνικά δάνεια και συγκεκριμένα: α) στο δανεισμό ως βασική παράμετρο στη λειτουργία του ελληνικού κράτους και στις συνθήκες σύναψης δανείων μετά το 1860 (μονάδες 9), β) στους σκοπούς για τους οποίους διατέθηκαν (μονάδες 8) και γ) στο δάνειο που έλαβε η Ελλάδα για τη συμμετοχή της στον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο (μονάδες 8).

[Μονάδες 25]

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Στο Συνέδριο του Βερολίνου το 1878, η Ελλάδα, αποκλεισμένη ως τότε και επί πέντε σχεδόν δεκαετίες, από τα ξένα χρηματιστήρια και από την εγγυητική κάλυψη των Μεγάλων Δυνάμεων, υποχρεώθηκε να προχωρήσει σε διακανονισμό των παλαιών χρεών της (δάνεια του 1824, 1825 και 1832), για να μπορέσει να έχει επιτέλους πρόσβαση στα εν λόγω χρηματιστήρια και στον “πακτωλό” των εξωτερικών δανείων. Υπάρχει κάποια σύμπτωση, για να μην πούμε συνενοχή, ανάμεσα στην ανάγκη του ελληνικού κράτους να εξασφαλίσει χρηματοδότηση και στην έγνοια των Ευρωπαίων να απασχολήσουν τα αδρανή κεφάλαιά τους. Κατά τον ίδιο τρόπο είναι κοινές οι ευθύνες για τις καταχρήσεις που έγιναν τόσο από την πλευρά των πιστωτών (βλέπε π.χ. τους όρους έκδοσης των δανείων ή την “ευκολία” με την οποία τα δάνεια συσσωρεύονται), όσο και από την πλευρά των πιστούχων κυβερνήσεων, στο θέμα της διαχείρισης των δανείων.

Χριστίνα Αγριαντώνη, Οι Απαρχές της Εκβιομηχάνισης στην Ελλάδα τον 19ο Αιώνα, Ιστορικό Αρχείο, Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος, 1986, σ. 258

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Συνοπτικά, τα δάνεια του εξωτερικού που συνάφθηκαν κατά την περίοδο 1879-1893 ήταν εννέα. Το ονομαστικό ποσό των δανείων έφθασε συνολικά τα 640.000.000 χρυσά φράγκα. Με μόνη εξαίρεση το δάνειο του 1879, δηλαδή 44.000.000, όλα τα άλλα είχαν συναφθεί από τις κυβερνήσεις του Τρικούπη [...] «Ακατανόητον μου φαίνεται πώς μέχρι του 1890, οι ξένοι κεφαλαιούχοι εδέχθησαν τόσον πρόθυμοι να μας δανείσωσι τσαούτα εκατομμύρια», γράφει ο Α. Ανδρεάδης [...] Ο ίδιος επικαλείται τρεις λόγους στην προσπάθειά του να εξηγήσει αυτό το «παράδοξο». Κατά πρώτο, αναφέρει την εμπιστοσύνη των ξένων προς τον Χαρίλαο Τρικούπη. Στη συνέχεια αναφέρει «την περίεργον έλξιν την οποία ασκούν γενικώς τα επισφαλή χρεώγραφα». Και τέλος, ο ίδιος αναφέρει τον τρίτο λόγο, ο οποίος στην ουσία είναι ο μοναδικός: «Έτσι, αν δάνειζαν στην Ελλάδα το έκαναν, γιατί οι άλλες λύσεις στον ευρωπαϊκό χώρο είχαν περιορισθεί. Τα δάνεια δεν έγιναν λόγω εμπιστοσύνης στην Ελλάδα, αλλά «παρά την έλλειψιν εμπιστοσύνης».

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΔ΄, σ. 78-79

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Οι πολεμικές δαπάνες της Ελλάδας για την εμπλοκή της στον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο ήταν πάνω από τις οικονομικές δυνατότητές της. Καλύφθηκαν με τη φορολογία, την έκδοση χαρτονομίσματος και τον δανεισμό. Για να μπορέσει να διεξάγει τον πόλεμο, οι Σύμμαχοι άνοιξαν πίστωση για την ελληνική κυβέρνηση, μέσω της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, 12.000.000 στερλίνες η Αγγλία, 30.000.000 φράγκα η Γαλλία και 50.000.000 δολάρια οι ΗΠΑ. Με βάση αυτές τις πιστώσεις, που θα μπορούσαν να ληφθούν μόνο μετά το τέλος του

πολέμου, η Εθνική Τράπεζα εξέδωσε τραπεζογραμμάτια που η αξία τους ανερχόταν στα 850.000.000 δραχμές. Στην πραγματικότητα μετά την υπογραφή της ειρήνης, η Ελλάδα δεν κατόρθωσε να χρησιμοποιήσει τις πιστώσεις αυτές. Τα 2/3 παρέμειναν ακρησιμοποίητες. Τέλος, όταν επανήλθε στη χώρα ο Κωνσταντίνος το 1920, ανακλήθηκαν όλες οι πιστώσεις. Έτσι, ουσιαστικά η Ελλάδα πήρε ελάχιστη οικονομική βοήθεια από τους Συμμάχους κατά τη διάρκεια του πολέμου και βασίστηκε κυρίως στους δικούς της πόρους».

Γεώργιος Λεονταρίτης, Οικονομία και Κοινωνία από το 1914 ως το 1918,

B2. Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και τα στοιχεία που μπορείτε να αντλήσετε από τα παρακάτω παραθέματα να απαντήσετε στα ερωτήματα:

α) Με ποιους τρόπους προσπάθησε το ελληνικό κράτος να αντιμετωπίσει τη διεθνή οικονομική κρίση του 1932; (μονάδες 10)

β) Ποια μέθοδος επιλέχθηκε για να μπορέσει να συνεχιστεί το εξωτερικό εμπόριο κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης; (μονάδες 5)

γ) Ποιες υπήρξαν οι πολιτικές συνέπειες της κρίσης; (μονάδες 10)

Μονάδες 25

ΠΗΓΗ 1

Τα μέτρα του 1932 αποτέλεσαν το ορόσημο για την νέα ανάπτυξη της εγχώριας παραγωγής, η οποία συνεχίστηκε ως τις παραμονές του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου. Άμεση συνέπεια ήταν ότι η δραχμή υποτιμήθηκε κατά 60% σε σχέση με τα ξένα νομίσματα, ενώ παράλληλα οι τιμές των εγχώριων προϊόντων ανέβηκαν 13,4 %. Αυτό είχε σαν συνέπεια ότι τα προϊόντα του εξωτερικού ακρίβυναν τουλάχιστον τέσσερις φορές περισσότερο από τα εγχώρια. Οι προϋποθέσεις αυτές οδηγούσαν εξ αντικειμένου στην ενθάρρυνση της εγχώριας παραγωγής. Σύμφωνα με τις στατιστικές της ΚΤΕ, κατά την περίοδο 1928 – 1938 η Ελλάδα σημείωσε την υψηλότερη αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής στον κόσμο(65%) μετά την ΕΣΣΔ (87%) και την Ιαπωνία (73%).

Κ.Βεργόπουλος, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους.

ΠΗΓΗ 2

Μετά το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης του 1929, τις παραδοσιακές αγορές στο χώρο του εμπορίου αντικατέστησαν οι νέες αγορές με το μηχανισμό του clearing (συμψηφισμός σε είδος, χωρίς πληρωμή σε συνάλλαγμα) και η αναπτυσσόμενη εγχώρια αγορά. Αυτή η μέθοδος, παρά τα σημαντικά μειονεκτήματά της, επέτρεπε τον αποτελεσματικό έλεγχο –εκ μέρους του κράτους- της σύνθεσης των εισαγωγών και των εξαγωγών. Με αυτόν τον τρόπο, οι εισαγωγές μειώθηκαν στα απολύτως απαραίτητα (πρώτες ύλες κ.ά.), με συνέπεια τη μείωση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου από 47,6% το 1924 σε 25,1% το 1939.

www.ime.gr

ΠΗΓΗ 3

Μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και ιδίως μετά τη μεγάλη οικονομική κρίση του 1929, αμφισβητήθηκαν σοβαρά οι συνταγματικοί και κοινοβουλευτικοί θεσμοί σε χώρες της Ευρώπης όπου οι θεσμοί αυτοί δεν είχαν ακόμη δοκιμαστεί σε περιόδους κοινωνικών αναστατώσεων και φυσικά σε χώρες χωρίς αξία λόγου συνταγματική και κοινοβουλευτική παράδοση. Έδαφος φαινόταν να κερδίζει την εποχή αυτή το ολοκληρωτικό κράτος. [...] Η δικτατορία της 4ης Αυγούστου (όπως ονομάστηκε από τον ιδρυτή της, από την ημέρα εγκαθιδρύσεώς της) υπήρξε καθεστώσ αστυνομικό, αντικομμουνιστικό και αντικοινοβουλευτικό, με πρόσοψη φασιστική και δύο πόλους εξουσίας, τον δικτάτορα και τον βασιλιά.

Ι. Σ. Κολιόπουλος, Νεώτερη Ευρωπαϊκή Ιστορία 1789 -1945, εκδ. Βάνιας

ΚΑΛΗ ΤΥΧΗ !!!

Αρείτολμο
Δάφνη - Άγ. Δημήτριος